

Dones a l'Iraq, passat i present en la lluita pels seus drets

Carla Penha Vasconcelos

Màster en Estudis Internacionals

i Cooperació al Desenvolupament. Fundació Cidob

Índex

Pàgina 5..... Introducció

Pàgina 6.....El lloc de la dona en la història de l'Iraq

Pàgina 12.....La dona iraquiana en l'actualitat

Pàgina 16..... La lluita actual de les dones pels seus drets

Pàgina 19..... Principals peticions de les dones de l'Iraq

Pàgina 21.....Conclusió

Pàgina 22.....Llista d'Organitzacions Humanitàries i de Drets Humans a l'Iraq

Pàgina 27..... Bibliografia

Introducció

Des de març de 2003, quan els Estats Units van envair l'Iraq per enderrocar al règim de Saddam Hussein, els ciutadans de l'Iraq vénen lluitant per sobreviure en un malson de circumstàncies. Encara que els drets de la dona i de gènere havien estat identificats com d'alta prioritat per a una nova agenda nacional estipulada per Estats Units, l'enfocament en les dones es perd ràpidament en els problemes i enmig de la violència que enfronta el país en el seu conjunt.

Va haver un temps que les dones iraquianes gaudien de més drets civils i socials que moltes de les seves germanes en altres nacions islàmiques. Irònicament, això va anar en part gràcies al dictador Saddam Hussein, encara que en els últims anys del seu règim, les dones estaven entre els grups els drets dels quals van ser cruelment erosionats.

Després que Hussein ha estat enderrocat, les dones iraquianes tornen a sofrir cada vegada més violacions dels seus drets humans, a pesar que aquestes són determinades per EEUU com un dels grups d'interessos especials per ajudar en la reconstrucció del país. Amb l'establiment d'una agenda nacional es va identificar la continuïtat de la discriminació contra la dona enmig al procés de reconstrucció del país. A més, les dones a l'Iraq encara no són una força unida, i com les dones islamistes, han sorgit com una entitat política. Mentrestant, en el mitjà del conflicte i de la lluita, les dones segueixen sent les víctimes de la violència que s'ha apoderat del país.

En aquest article s'ofereix un panorama general de la situació de la dona a l'Iraq. Primer s'analitza el lloc de la dona en la Història del país (abans i després de la dictadura de Saddam Hussein). De seguida es parla de la situació de la dona en l'actualitat fent una breu comparança de la seva situació entre 2004 i 2007. Finalment es parla de la lluita actual de les dones pels drets humans i s'identifiquen peticions que les dones activistes presenten com necessàries per garantir la participació de la dona en el futur de l'Iraq.

1 . El lloc de la dona en la Història de 'Iraq

Encara que la Gran Bretanya va concedir la independència de l'Iraq en 1932, aquests van continuar mantenint les seves forces militars allà, controlant les exportacions de petroli, determinant la política exterior, i dirigint la presa de decisions en el país.

A causa de la riquesa de les valls, rius i d'avantatges geogràfics del país, l'Iraq es va convertir a una regió extremament important. Al costat de les conquestes dels successius imperis, el país es va construir amb una àmplia gamma de cultures, ètnies i religions.

Els kurds constitueixen la gran majoria en el nord de l'Iraq, els àrabs sunites i les minories xiïtes àrabs i kurds són la majoria a l'Iraq central i occidental i els xiïtes predominen al sud-est. Aquesta regió es va convertir en un centre cultural i religiós del xiïisme, construït al voltant de les ciutats santes de Karbala i Nayaf. No obstant això, a pesar dels períodes de les friccions ètniques i sectaries durant el segle 20, també va haver una enorme quantitat de barreja harmoniosa i matrimonis mixts, especialment entre els àrabs sunites i xiïtes.

Pel que es coneix, la idea dels drets de les dones va arribar a l'Iraq a principis del segle XX i es va iniciar amb la promoció de l'educació de les nenes, el que va ser un pas relativament tradicional però que va tenir el suport de moltes famílies, ja que una dona educada tenia majors perspectives de matrimoni que una sense educació.

A principis d'aquest segle, poetes i escriptors àrabs comencen a escriure sobre els drets de les dones fins que en 1923 Paulina Hassoun escriu "Leila", la primera publicació d'una dona a l'Iraq. Serà en aquesta època que la seva germana, Asma Zahawi crea la primera associació de dones anomenada "Clube Despertar" promovent cursos d'alfabetització, higiene, cuidat de nens i també amb projectes per al benestar social. El Club de dones és tancat pels clergues a causa del nom que tenia. Encara així, en els anys 40, la situació de la dona a l'Iraq havia millorat i fins a 1959, les dones tenien més drets que altres germanes en el món islàmic.

La política iraquiana es va tornar tumultuosa des de la independència. L'Iraq va viure el seu primer cop d'estat en 1932, seguit per regulars cops posteriors. En 1958, la monarquia va ser finalment enderrocada i els britànics expulsats juntament amb ells.

En 1959, el govern nacionalista d'esquerra de Abd al-Karim Qasim, un militar que va arribar al poder en un cop d'estat, va aprovar noves lleis considerades fins a avui les més progressistes en el món àrab. Les noves lleis van ser significatives per als drets de les dones a l'Iraq.

El principal canvi va anar en la llei islàmica. La nova llei principalment va establir l'edat mínima per contraure matrimoni als 18 anys, garantint la igualtat de drets d'herència per als fills i filles, i impedit als homes el divorci unilateral de les seves esposes. També va fer pràcticament impossible la poligàmia, exigint que els homes obtinguessin un permís judicial per al dret de tenir una segona esposa i això només es concediria en cas que el jutge cregués que l'home pogués tractar les dues dones per igual. Aquests canvis van causar l'oposició dels líders religiosos i conservadors de la nació.

Va ser Qasim que també va designar la primera dona ministra del govern iraquiana, encara que amb poders relativament restringits. No obstant això, en 1963 aquest va ser enderrocat del poder pel militar Abd al-Salam Arif que pren el poder. Després d'una apel·lació presentada pels líders religiosos, Arif va diluir les lleis de Qasim, tornant a les tradicionals lleis de l'herència islàmica que en gran mesura afavoria als homes.

- La dona durant la dictadura de Saddam Hussein

En els 10 anys següents, l'Iraq va ser governat per militars dictadors fins que en 1968 comença la dictadura del partit Baas amb Saddam Hussein que en 1979 es declara oficialment "president" del país.

Saddam Hussein va procedir a construir un Estat totalitari a l'Iraq. A pesar d'això, els drets de la dona apareixien una vegada més en l'enfocament en 1968. La igualtat de la dona va ser consagrada en la Constitució provisional de 1970. Al gener de 1971, l'Iraq també va ratificar els Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics (PIDCP) i els Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), que van oferir la mateixa protecció en virtut del dret internacional a tots.

Encara que Saddam Hussein era sens dubte un dèspota que va atemorir a la nació i va crear una república de la por a homes i dones, almenys inicialment, va promoure els drets de la dona. Volia que les dones iraquianes fossin educades, formessin part de la força laboral i del panorama polític i que gaudissin dels drets en el matrimoni i el

divorci.

La promoció dels drets de les dones encaixava amb els interessos d'Hussein en la construcció d'un estat laic de l'Iraq. Les dones podrien ser utilitzades per ajudar a la nació a arribar a la seva meta de creixement econòmic ràpid. En lloc de confiar en mà d'obra estrangera, Hussein va decidir utilitzar les dones per plantar cara a l'escassetat de mà d'obra.

Com parteix del seu pla, Hussein va fer més que parlar dels drets de la dona. Les dones iraquianes estaven entre els majors beneficiaris dels seus programes d'alfabetització. Va incloure l'educació obligatòria per a les nenes entre les edats de 6 i 10 i classes d'alfabetització per a tots els iraquians entre les edats de 15 i 45, dels quals les dones eren un nombre desproporcionat. En la dècada de 1990, la taxa d'analfabetisme de les dones a L'Iraq va ser una de les més baixes de la regió. Les dones rebien suport per assistir a col·legis i universitats, el que els garantia una ocupació.

Les dones van ser atretes al lloc de treball per les promeses d'igualtat d'oportunitats, les prestacions de maternitat, guarderies subvencionades, transport gratuït, i en alguns casos, fins i tot l'habitatge lliure. La majoria dels llocs de treball en l'administració pública eren de dones el que els va fer respectables fins i tot per a les famílies tradicionals. A finals de 1970, s'estimava que les dones constituïen el 60 per cent de l'administració pública iraquiana.

En 1980, a les dones iraquianes se'ls va concedir el dret a postular-se per a un càrrec polític. En 1984, el 13,2 per cent de l'Assemblea Nacional era de dones, entretant, cap destacar que aquestes eren estrictament controlades pel partit Baas.¹

Les dones també van tenir majors beneficis en una nova llei de l'estatut personal. El matrimoni forçat es va convertir en un delicte punible, una dona podia obtenir un divorci si el seu marit no complia les condicions del seu contracte de matrimoni i les mares divorciades podien obtenir la custòdia dels seus fills.

A pesar de la sessió d'aquests drets a les dones cal ressaltar que tot era degudament controlat pel partit Baas i pels plans d'Hussein. Per això, la repressió general de l'activitat política impedia que les dones s'organitzessin en grups independents del

¹ Veure: COLP RUBIN, Judith. *Women in the New Iraq*. Global Politician, 2008. <http://globalpolitician.com/25202-iraq>

govern. Hussein va tancar la Lliga de Dones Iraquianes i va crear la Federació General de Dones Iraquianes Batista la qual era controlada per la dictadura.

La guerra de l'Iraq i l'Iran, va significar primer un impuls i més tard un deteriorament dels drets de la dona iraquiana. Quan la guerra va començar en 1980, les dones eren la força laboral en major nombre ja que els homes s'anaven al camp de batalla. En un programa conegut com la "Campanya Nacional per augmentar la participació de la dona en el procés de desenvolupament econòmic", les dones van ser capacitades per a treballar com auxiliars de l'estació de gas, conductores d'autobusos, i fins i tot en l'exèrcit com mèdiques i enginyeres. No obstant això, en els últims anys de la guerra, les dones van ser acomiadades d'aquests llocs de treball perquè aquests eren necessaris per a la tornada dels soldats. S'iniciava una campanya forçosa perquè les dones es responsabilitzessin del creixement de la població (responsables de tenir 5 fills per marit) ja que l'Iran estava intensament poblat a diferència de l'Iraq.

La guerra l'Iran-l'Iraq va anar només el començament dels problemes de l'Iraq. En 1991, Saddam Hussein va envair Kuwait i va ser derrotat per una coalició internacional. Després de la guerra, les Nacions Unides van imposar sancions comercials contra l'Iraq, duent el país a una crisi econòmica.

En aquesta època, les dones estaven entre les víctimes principals de la crisi del país. Com l'atur va augmentar encara més, les dones van ser les primeres a perdre els seus llocs de treball, i les famílies més pobres veien la necessitat de mantenir les nenes en la llar, en lloc d'enviar-les a l'escola. En 1998, el govern va acomiadar a totes les dones dels organismes governamentals.

Durant aquest temps de dificultats econòmiques, va haver l'augment d'un ambient religiós a l'Iraq. En aquells dies, a causa de la crisi nacional, Hussein va començar a donar suport a les tradicions islàmiques i tribals. Va crear una sèrie de lleis destinades a satisfer als clergues musulmans, com per exemple, un decret presidencial que va reduir les penes de presó de vuit anys a un màxim de sis mesos per als homes que declaressin el "honor de la família"² com una raó per matar a les seves dones. També, el decret de 1993 va permetre que els homes iraquians es casessin amb una segona esposa sense el consentiment de la primera esposa. Altres lleis creades prohibien a les dones iraquianes casar-se amb estrangers i viatjar soles.

² Veure: NOTICIAS MADRE. *Crímenes de Honor*. 2007. <http://es.madre.org/index.php?s=4&news=153>

En 2000, les dones ja havien perdut gairebé tots els drets conquistats anteriorment i sense cap sorpresa, els assassinats per honor van augmentar considerablement a l'Iraq.

Des de 1991 les dones iraquianes van començar a sofrir violències per part de grups militars i autoritats. A partir d'aquest moment, i a pesar de totes les dificultats, algunes dones iraquianes es van mostrar molt capaces de lluitar contra aquesta situació. Les dones van participar en l'aixecament kurd de 1991, quan des d'aquest any fins a 2003 una zona kurda iraquiana funcionava com una zona autònoma sota protecció internacional. Les dones es van convertir en membres del Govern Regional de Kurdistan i també van ser capaces de formar organitzacions de dones.

- La dona durant l'ocupació de l'Iraq

Al març de 2003, els Estats Units van envair l'Iraq amb el suport de les forces de la coalició i amb l'objectiu de destruir el règim tirànic de Saddam Hussein per acabar amb l'amenaça que aquest representava, especialment per als interessos nord-americans en l'Orient Mitjà.

Després de la caiguda d'Hussein, les dones han intentat ser actives i formar més associacions de dones, no obstant això, una de les principals queixes era que les seves organitzacions no rebien fons i suports del govern local. A pesar que en 2003 tres dones van ser incloses entre els 12 membres del Consell de Govern iraquiana en l'administració d'EEUU a l'Iraq, dos mesos després de la seva formació una de les tres dones, Aqila al-Hashimi, va ser víctima del terrorisme a l'Iraq. De seguida, els barons del Consell van votar a Salama AL-Khafaji, una dona xiïta d'ala conservadora, una votació que es va realitzar sense el coneixement de les altres dues dones del Consell, ensenyant la clara manca de consideració política envers aquestes.

Altra reculada dels drets de les dones a l'Iraq, arribaria amb la Resolució 137 que va rebre el suport d'Al-Khafaji, la dona conservadora en el Consell. Aquesta resolució demanava la cancel·lació de les lleis de família existents de l'Iraq i la institució de la llei islàmica en el seu lloc. D'acord amb activistes, aquesta llei determinaria que a les dones no se'ls permetria sortir de les seves cases sense demanar permís als seus marits, la custòdia dels nens seria donada als homes després del divorci, i els homes

serien lliures de prendre diverses esposes. Polítics i activistes iraquianes consideraven que:

"Aquesta nova llei enviarà a les famílies iraquianes de tornada a l'Edat Mitjana", va dir Zakiyya Hakki, la dona iraquiana nomenada jutge i que s'havia convertit en assessora del Ministre de Justícia.³

Zainab AL-Suwaij, una iraquiana i activista feminista, va afegir: "Ens hagués posat en una situació pitjor que la de les dones d'Afganistan abans de l'ocupació nord-americana."⁴

Les dones activistes han treballat àrduament per organitzar l'oposició a l'acord de la Resolució 137 i han aconseguit portar les dones iraquianes juntes per una causa comuna. La cooperació i l'organització va creuar les línies ètniques i religioses - xiïtes, sunites, cristians, àrabs, kurds, assiris, turcomanos. Amb això, han aconseguit que autoritats d'EEUU intervinguessin per garantir que la mesura va ser rebutjada.

A pesar que l'Administració d'EEUU s'hagi posicionat com favorable al desenvolupament dels drets humans de les dones a l'Iraq, a l'hora de nomenar jutges dones i de donar poder significatiu a les dones, l'administració sofreix crítiques i pressió provinents de grups conservadors xiïtes (que són únicament favorables a la llei islàmica), i moltes vegades acabaven per no dur endavant molts projectes que beneficiarien a les dones a l'Iraq.

A pesar de totes les dificultats enfrontades per les activistes iraquianes, a l'hora de parlar de conquestes polítiques, molts consideren que el punt de vista d'ambdues parts (conservadors i dones) va prevaldre durant la redacció de la Constitució de l'Iraq a la fi de 2005. La igualtat d'homes i dones està consagrada en la nova Constitució, i hi ha participació per a dones en el parlament, encara que sigui un 25 per cent, no el 40 per cent que les dones activistes havien esperat. No obstant això, la Constitució permet als iraquians triar si van seguir la llei secular o la llei islàmica en qüestions de família com el matrimoni, el divorci i l'herència. Per això, no està clar com s'aplica la llei quan es refereix a les diferències entre un espòs i una esposa o d'un pare i una filla, per exemple.

³ Veure: CONSTABLE, Pamela. "Women in Iraq Decry Decision to Curb Rights". *Washington Post*, January 16, 2004, p. A12. <http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn?pagename=article&node=&contentId=A21321-2004Jan15¬Found=true>

⁴ Veure: CABALLERO, Maria. "Leaders Say Vote Decides Equality for Iraqi Women". *Women's ENews*, January 30, 2005. <http://www.womensenews.org/article.cfm/dyn/aid/2166/context/cover>

Les dones activistes també estaven decebudes per un article que no es va incloure en el projecte final, on no es contempla que a la mare es permetria transmetre la nacionalitat als seus fills, i ara mateix només el pare té aquest dret, perquè és el que és dictat per la llei islàmica.

En les eleccions parlamentàries de desembre de 2005, el nombre de dones electes no va arribar al 25 per cent, perquè hi ha molts petits partits que van guanyar menys de tres escons. No obstant això, el fet que les dones representen prop del 19 per cent dels escons segueix sent impressionant, sobretot en l'Orient Mitjà i fins i tot en comparació de molts països occidentals.

Al maig de 2006, el nou govern iraquiana va ser format, i quatre dones estaven entre els 39 ministres del gabinet, en els ministeris d'habitatge i la construcció, medi ambient, drets humans, i assumptes de la dona – però cap d'elles en un lloc important.

En 2006 es considera que l'Iraq ha caigut en una "guerra civil" de nivell baix a mitjà. La comunitat sunita era responsable pel manteniment de la insurrecció contra les forces de la Coalició i del govern dominat per xiïtes i la majoria del país estava controlat per una àmplia gamma de les milícies que lluitaven entre si pel control del territori i de la riquesa il·legal (de contraban de petroli, segrests, etc.). Enmig d'això, la ciutadania depenia en gran mesura d'aquestes milícies per a la seva protecció i per a obtenir els serveis bàsics.

Durant l'any 2006, els extremistes augmenten els atacs en forma d'atemptats amb cotxes bomba, assassinats, segrests, tortura, atacs, i cada vegada més hi ha casos de neteja ètnica deliberada contra les ciutats i els barris ocupats per civils d'altres sectes i contra les dones, principalment les quals són acusades de no seguir els principis islàmics.

2. La dona iraquiana en l'actualitat

A causa de la continuïtat de situació de "guerra civil", moltes dones, siguin polítiques, activistes o civils continuen sofrint amb la violència i amb intents d'assassinat. Moltes d'aquestes dones són atacades degut al fet que no les hi consideren suficientment islàmiques, unes altres són acorralades per no adherir-se al que es considera un bon codi de vestimenta islàmic.

D'acord amb dades d'Associacions de Drets de les Dones a l'Iraq, els actes de violència contra les dones iraquianes que no duen mocadors en el cap s'han triplicat en els tres anys transcorreguts des de la invasió d'EEUU. Alguns ministeris del govern van establir un codi de vestimenta religiosa per a les empleades, altres dones iraquianes diuen que són advertides pels seus veïnats que han de vestir-se adequadament.

Com resultat de la violència generalitzada, l'assistència escolar es va desplomar en el país. Moltes dones van deixar de treballar per la mateixa raó. Les dones no tenen assistència social i la pròpia policia iraquiana moltes vegades és indiferent i fins i tot hostil amb les víctimes. En l'Iraq ara per ara, els drets de les dones estan fortament amenaçats per la falta de compromís dels líders en la negociació d'acords polítics per a un futur l'Iraq. El govern a Bagdad segueix sent en gran part controlat per milícies dels xiïtes que utilitzen els seus càrrecs per promoure les seves pròpies forces fins polítics, militars i financers.

Al gener de 2007, els Estats Units van reconèixer que la seva estratègia per a l'estabilització i la reconstrucció de l'Iraq estava fracassant. Washington substitueix pràcticament tots els principals arquitectes de la política anterior i decideix portar un nou grup amb major experiència i predisposicions menys ideològiques. EEUU va anunciar llavors canvis significatius en la seva política cap a l'Iraq. Aquest canvi en les tàctiques militars s'ha complementat amb un major èmfasi en la creació de les estructures polítiques locals i econòmiques, buscant arribar als serveis bàsics que abans eren proporcionats per les milícies.

En aquest període, el govern nord-americà ha desenvolupat programes socials i d'educació per a les dones iraquianes. Programes que vénen ajudant a desenvolupar les diverses àrees d'alfabetització, computació, i la formació professional als drets humans. S'inicien els serveis de micro crèdit i els tallers per ajudar a les iraquianes que aspiren a ser empresàries, a més s'inicia una millora de la qualitat de l'accés a la salut, inclosa la salut materna i infantil.⁵

A pesar d'aquests canvis en la política estratègica d'Estats Units a l'Iraq, del desenvolupament d'alguns projectes socials, de milers de dòlars d'inversió en la

⁵ Veure: DEFENSENEW LINKS. *Women in the New Iraq*. Enero, 2004.
<http://www.defenselink.mil/speeches/2004/sp20040201-depsecdef0844.html>.

reconstrucció del país i amb un recent increment de seguretat en el país, estudis de ONGs com Intermón Oxfam, Amnistia Internacional, Women for Women, Human Rights Watch, Organització per la Llibertat de les Dones a l'Iraq, entre unes altres, i al costat d'informes de Nacions Unides, continuen demostrant el constant alt nivell de precarietat de la situació de la dona a l'Iraq.

Estudis indiquen que les polítiques nacionals i internacionals continuen segregant els aspectes relacionats a les dones en relació amb nucli econòmic, l'agenda social i política iraquiana. La dona a l'Iraq ve buscant garantir el seu lloc i drets en la societat, però la lluita per la justícia social i la defensa dels seus drets és marginada per part tant de l'Autoritat Nord-Americana de transició del govern com pel seu successor, el Consell del Govern Iraquià.

D'acord amb estudis en 2004 i 2007 de la ONG Women for Women Internacional, en col·laboració amb ONGs locals com Unified Women's League, organització Asuda for Combatting Violence Against Women, Wassit Handicapped for Human Rights, AL-Majed Women's League, Turkmen Women's Association, entre unes altres, van parlar amb més de 1500 dones de set grans centres polítics i comercials de l'Iraq, i del resultat d'enquestes es van identificar diferències substancials de la situació de la dona iraquiana entre 2004 i 2007.⁶

En 2004 les declaracions van mostrar que en aquell moment, les dones ensenyaven que tenien un bon grau de compromís amb assumptes civils i polítics a pesar que la tradició, cultura i religió els limitava la participació. Aquestes consideraven que els drets legals i l'habilitat de votar eren els temes importants de l'agenda nacional iraquiana i que elles volien l'accés a oportunitats econòmiques i polítiques. Aquesta posició era ferma a pesar del nivell de violència i de les privacions causades per la falta d'aliments, aigua, electricitat i d'educació. En 2004 un 90,6% de les dones enquestades declaraven que tenien esperances en el seu futur.

En 2007 quan a les dones se'ls va preguntar com anaven les coses a l'Iraq en general, el 25,6% de les enquestades va dir alguna cosa negativa i el 59,4% va dir que molt negativa. Encara que a les dones se'ls va preguntar sobre l'Iraq com un tot, va quedar clar que la geografia és molt important a l'hora de descriure la situació de les dones a l'Iraq, això perquè hi ha regions que tenen més necessitats que unes altres.

⁶ Veure: WOMEN FOR WOMEN INTERNACIONAL. *Stronger Women, Stronger Nations: 2008*. Iraq Report, p.14. <http://www.womenforwomen.org/documents/IraqReport.03.03.08.pdf>

Quan a les dones se'ls va preguntar quins pensaven que eren els majors problemes que enfrontava l'Iraq en el seu conjunt, i els temes que haurien de ser importants en l'agenda del govern, les respostes més comunes van anar: disponibilitat d'habitatge, augment dels preus, falta de seguretat i l'ocupació i presència d'EEUU. No obstant això, les respostes difereixen dràsticament de nou per regió, com exemple veiem que:

- En l'Iraq central (Faluya, Samarra, Rawa). L'escassetat de combustible, la disponibilitat d'habitatge, l'ocupació i la presència dels EEUU i augment dels preus són els temes més importants.
- En Bagdad. Escàs subministrament elèctric, la inestabilitat política, ocupació i presència d'EEUU, la falta de llocs de treball, són els temes més importants.
- En Bàssora. La disponibilitat d'habitatge, la influència iraniana, els deficients serveis públics i augment dels preus, són els temes més importants.
- En Kurdistan (Erbil i Sulaymaniyah). La violència sectària, escàs subministrament elèctric, els alts preus, i la influència iraniana, són els temes més importants.
- En el Sud de l'Iraq (Hilla, Kerbala, Kut, Nasiriya). Els atacs terroristes, el crim en el carrer, la falta de seguretat, la disponibilitat d'habitatge i preus, són els temes més importants.
- En Kirkuk. La falta de seguretat, escàs subministrament elèctric, els alts preus i la violència sectària, són els temes més importants.⁷

En 2004 les dones consideraven que havia esperança per al futur del país, però ja en 2007 les prioritats canvien i la situació és considerada pitjor que la de després de l'ocupació del país. Es declara que gairebé tot és més precari, no hi ha ajudes de l'Estat i que l'esperança moltes vegades ja no és anomenada per les dones.

Per això, estudis de ONGs indiquen que moltes dones vénen demanant l'assistència a grups religiosos que s'estan organitzant per oferir les ajudes que el govern i les forces de la coalició no volen o no posen a la disposició del poble iraquità. D'aquesta manera

⁷ Veure: WOMEN FOR WOMEN INTERNACIONAL. *Stronger Women, Stronger Nations: 2008*. Iraq Report, p.14. <http://www.womenforwomen.org/documents/IraqReport.03.03.08.pdf>

s'identifica que creix el nombre de dones iraquianes que donen suport el creixent paper dels principis islàmics i de la interpretació conservadora de l'Islam.⁸ D'aquí que molts activistes consideren que aquestes ajudes són moltes vegades una manera de fer una major pressió religiosa sobre les dones, principalment pel que fa a dur el hijab o abaya, el que ve provocant més radicalisme contra les dones que no segueixen aquestes normes religioses.

A pesar que l'últim informe d'Amnistia Internacional afirma que aquest any de 2009 és testimoni d'una marcada reducció en la violència a l'Iraq, també es reafirma que totes les parts en el conflicte vénen cometent greus abusos de drets humans.⁹

L'últim informe de Human Rights Watch de 2009, informa que la violència contra les dones i les nenes a l'Iraq segueix sent un problema greu, causat pels membres de grups insurgents i les milícies, soldats i fins i tot per policies. Fins i tot en els casos d'alt perfil de participació de la policia o de les forces de seguretat, són escassos els judicis en contra. Els grups insurgents que operen a Bàssora i Bagdad vénen atacant específicament les dones que són polítiques, funcionàries, periodistes i activistes dels drets de la dona. Ells també ataquen les dones en el carrer per considerar-les de comportament "immoral" o "anti-islàmic", incloent l'acte de no usar el vel. L'amenaça d'aquests atacs manté moltes dones iraquianes en la llar i la mort per "honor" segueix sent una amenaça física freqüent per a les dones i nenes iraquianes.¹⁰

3. La lluita actual de les dones pels seus drets

És per la falta de drets de la dona a l'Iraq que encara hi ha dones iraquianes activistes que tracten de seguir prestant serveis, assistència humanitària i mobilitzant-se políticament per protegir els seus drets encara que per això arrisquin cada vegada més les seves vides.

En l'actualitat, les organitzacions de dones a l'Iraq vénen treballant principalment les prioritats de: combatre la violència contra les dones, garantir la igualtat entre homes i

⁸ Veure: P. LASKY, Marjorie, BENJAMIN, Medea y BUFFA Andrea. *Code Pink: Women for Peace and Global Exchange*. April 20, 2006. <http://s3.amazonaws.com/codepink4peace.org/downloads/IraqiWomenReport.pdf>

⁹ Veure: AMNESTY INTERNATIONAL. Report 2009- Iraq. <http://report2009.amnesty.org/en/regions/middle-east-north-africa/iraq>.

¹⁰ Veure: HUMAN RIGHTS WATCH. World Report 2009. Chapter Iraq. <http://www.hrw.org/en/node/79254>

dones, la participació de les dones en la vida política i econòmica, i la fi de l'ocupació de l'Iraq.

- Moltes organitzacions lluiten per combatre el marcat augment de la violència contra les dones que ha assolat a l'Iraq des de la invasió dels Estats Units. La lluita va contra els atemptats, les agressions, violacions i assassinats contra la dona. En aquesta defensa trobem la "Organització per la Llibertat de les Dones a l'Iraq" (OWFI en anglès) que declara que "Hi ha una enorme força emancipadora i secular en aquesta societat que busca aconseguir la llibertat i una vida millor per a les dones. Les organitzacions busquen lluitar per altra classe de vida per a les dones, una plena de llibertat, igualtat i prosperitat".¹¹ Altres ONGs i organitzacions també han creat refugis per a dones que hagin estat amenaçades sigui per la família "crims d'honor", per la violència rondaire i fins per els propis soldats nord-americans. Els assoliments en la lluita per combatre la violència són pocs però molt importants per un grup amb pocs recursos. Són ells:

- Dotzenes de vides de dones ja han estat salvades gràcies als refugis i al camí protegit per a dones iraquianes.
 - Les dones estan escapant de situacions d'abús domèstic i prostitució forçada.
 - Les dones han deixat de veure's com víctimes d'abús i ara saben que elles poden crear un canvi positiu.
 - Les dones s'han convertit en una força vital, una formació política iraquiana progressista que rebutja tant la repressió islàmica com l'ocupació nord-americana, que treballa per un l'Iraq veritablement democràtic dedicat al compliment dels drets humans, incloent l'àmplia gamma de drets de les dones.¹²
- En la recerca per lluitar contra la discriminació a l'Iraq, moltes activistes i organitzacions vénen defensant la separació de la religió de l'Estat, amb la finalitat de garantir la igualtat entre homes i dones i també la participació d'aquestes en la vida política i econòmica del país.

¹¹ Veure: D'ATRI, Andrea. *Irak: Organización por la Libertad de las Mujeres en Irak, Entrevista a Houzan Mahmoud* (Representante en Europa de la Organización por la Libertad de las Mujeres de Irak). 2008.

<http://es.madre.org/index.php?s=2&b=6&p=37>.

¹² Veure: NOTICIAS MADRE. *Iraq: An Underground Railroad for Iraqi Women*.
<http://www.madre.org/index.php?s=2&b=20&p=57>

- La fi de l'ocupació és sol·licitada per pràcticament "totes" les associacions i organitzacions de dones. Aquestes associacions afirmen que Estats Units en el seu procés de reconstrucció ha pres mesures lentes per rehabilitar serveis bàsics, no invertint suficient en l'educació, salut i no prioritant la creació de l'ocupació. Aquestes serien àrees significants que tindrien impacte en la qualitat de vida dels iraquians, en particular dels joves que són reclutats per les milícies i de les dones que moltes vegades són les úniques que suporten la càrrega de mantenir les seves famílies. Les organitzacions de dones consideren que l'ocupació només provoca més violència en el país i les dones també creuen que mai seran capaces d'exercir tota la gamma dels seus drets humans mentre el seu país es veu acorralat per la guerra i l'ocupació.

El grup "Acció de Dones Kurdes contra els Crims d'Honor"¹³ declara que existeixen moltes organitzacions de dones a l'Iraq que busquen sincronitzar-se com una xarxa. Aquesta associació, així com unes altres, busca organitzar cursos, debats, conferències, desenvolupar nombroses campanyes en contra dels crims d'honor i projectes d'assistència a les dones kurdes, treballant estretament amb entitats governamentals, organitzacions de dones i amb emissores de tv i periòdics.

Lamentablement, es reconeix que qualsevol discussió sobre els drets de la dona i la inclusió de les dones en els processos de reconstrucció segueix sent un exercici teòric, sempre que les condicions sobre el terreny segueixi sent de "guerra civil". Per això, les dones a l'Iraq són obligades a reunir-se secretament perquè corren el risc de ser assassinades. Encara així, hi ha dones que estan lluitant, i fins a dones molt joves que estan participant encara que sigui en condicions extremadament difícils.

Les ONGs internacionals busquen sensibilitzar sobre la situació de les dones a l'Iraq buscant solidaritat i suport. Sensibilitzant sobre la necessitat que les forces internacionals garanteixin llocs segurs a l'Iraq. Sensibilitzant sobre la importància d'incentivar i donar suport a les dones iraquianes que arrisquen les seves vides dia a dia i que mereixen el suport de la comunitat internacional a través d'activitats de solidaritat, de finançament i de formació.

¹³ Per a més informació veure: KURDISH WOMENS ACTION AGAINST HONOUR KILLINGS.
www.kwahk.org/about.asp.

4. Principals peticions de les dones de l'Iraq

D'acord amb estudis realitzats per dones activistes a l'Iraq, les peticions de les dones iraquianes són moltes i molt poc escoltades. Enumerem les principals peticions identificades per les dones de l'Iraq. Aquestes són:

- La reconstrucció de la infraestructura del país, tals com carreteres, pous, drenatges i edificis públics és considerada per les dones una de les bases necessàries per a garantir el benestar de les seves comunitats.

- En tot l'Iraq es necessita millorar el proveïment d'aliments, d'electricitat, d'aigua potable, de l'habitatge i del servei mèdic. Quan aquestes necessitats bàsiques no es compleixen, la població s'ompli d'odi, ressentiment i violència i les dones i nens són els qui més sofreixen les conseqüències d'aquest cicle de violència.

- La reducció del nivell de violència és presentat com essencial per crear una base estable per a la participació social més àmplia de les dones.

- Enfortir la democràcia mitjançant l'educació. La inversió en educació, especialment de nenes i dones és essencial en el foment d'una generació més jove que sigui capaç d'assumir rols actius socials, econòmics i polítics. S'ha de prestar especial atenció a les nenes en les zones rurals i les dones socialment excloses que no han tingut l'avantatge de rebre una educació formal. Es demana l'enfortiment de la formació en competències bàsiques i alfabetització.

- Atendre les necessitats econòmiques de les dones. Les dones demanen tenir la formació i l'oportunitat d'obtenir ocupació en el sector formal. La capacitat laboral i educació sobre l'accés als mercats financers permetrà que la dona tingui un paper important en la reconstrucció de l'economia. El suport del govern és necessari per a donar suport a accions a favor de les dones com és el cas de la generació de micro crèdits que puguin permetre a les dones generar ingressos per garantir la seva seguretat econòmica. Aquesta és una acció considerada fonamental, especialment per a les dones socialment excloses com són les vídues a l'Iraq.

- Suport a les organitzacions i associacions de dones de l'Iraq. La defensa col·lectiva de les organitzacions no governamentals i de grups comunitaris ve augmentant la veu de la dona a l'Iraq i per això aquestes demanen el suport a les ONGs, considerant que

és essencial per reforçar aquesta "força d'ajuda" a la dona dintre de la societat civil. Consideren que aquestes associacions i organitzacions necessiten ajuda per lluitar per garantir les qüestions de gènere en el país, treballar pels drets humans de la dona, donar suport la dona per garantir un lloc en la política del país, lluitant contra la corrupció, a favor de la igualtat de representació en virtut de la llei, inclosos els drets a la propietat, l'herència, el matrimoni, el divorci i els nens.

Conclusió

La situació a l'Iraq segueix sent precària i la dona és una de les parts que més sofreix enmig d'aquest conflicte.

A pesar que es verifica que en l'època de Saddam Hussein, a principi de la seva dictadura, aquest es va posicionar com un "defensor" dels drets de la dona, no cal oblidar-se que aquesta posició només va ser defensada mentre va anar bé el seu pla dictatorial. En principi es permetia que les dones votessin (per a ell), que poguessin conduir automòbils, tenir dret a la propietat, obtenir una educació i treball. Però, quan es parla d'aquests "drets" no es pot ignorar que aquesta època va durar molt poc i després les dones ja sofrien amb una dictadura que es caracteritzava per violacions sistemàtiques, tortura, decapitacions, assassinats d'honor, forçosos programes de fertilitat, disminució de les taxes d'alfabetització, etc. Per tot això, és que un dictador brutal que tortura al seu propi poble no pot ser un considerat un "defensor" dels drets de la dona.

Després de la invasió del país, els Estats Units, juntament amb la comunitat internacional no han aconseguit millorar la situació del país i encara existeix la possibilitat que la guerra civil a l'Iraq pugui empitjorar. A pesar que Estats Units i la Comunitat Internacional consideren fonamental que les dones iraquianes siguin incloses en el procés de reconstrucció de l'Iraq i encara que el progrés inicial ha estat fet per a les dones a l'Iraq, (com per exemple amb la inclusió d'algunes poques en el govern), aquest és només el principi de reformes substancials que han d'ocórrer perquè la situació de la dona canviï, perquè hagi menys violència, que deixin de ser tractades com espectadores del procés i que puguin participar veritablement en el futur del país.

És en la lluita pels seus drets, contra la violència i per la seva integració en el procés de reconstrucció que les activistes de l'Iraq vénen defensant cada vegada més el dret de la dona iraquiana a participar de qüestions jurídiques, econòmiques i socials. Defensen que les dones tenen un paper de constructores de la pau, de treballadores i d'educadores i que no han de perdre's enmig d'aquest conflicte. Les Associacions i ONGs que treballen pel país, consideren que la participació plena i lliure de les dones és un baròmetre de la salut del país i de la prosperitat de tots els membres de la societat iraquiana.

Llista d'Organitzacions Humanitàries i de Drets Humans a l'Iraq:

Organisation of Women's Freedom in Iraq - OWFI (Organització per la Llibertat de les Dones a l'Iraq)

L'objectiu de l'organització és la llibertat incondicional de les dones i la igualtat plena entre homes i dones a l'Iraq. Qüestions: l'establiment d'una llei humanista basada en la igualtat, l'abolició de totes les lleis discriminatòries, la separació de la religió de l'Estat, l'educació, la interrupció de tot tipus de violència contra les dones i dels crims d'honor, càstig dels assassins de dones, l'abolició del vel obligatori, protecció dels nens, l'abolició de la segregació sexual en les escoles en totes les etapes.

Àrab:<http://www.equalityiniraq.com/arabic/arabic.htm>

Kurd:<http://www.equalityiniraq.com/kurdish/kurdish.htm>

Anglès:<http://www.equalityiniraq.com/iwrc.htm>

Women's Will Association

Aquesta organització opera principalment a l'Iraq. Les seves campanyes se centren en qüestions econòmiques, polítiques i socials que afecten el benestar i el futur de les dones iraquianes. Organitzen protestes sobre la qüestió de les dones recloses. Publiquen una revista mensual per discutir les dificultats que enfronten les dones en l'ocupació i la lluita diària per les necessitats bàsiques, la situació de les preses, els desplaçats interns, els desapareguts i desaparegudes. A més de pressionar sobre temes constitucionals que enfronten les dones, etc . Recursos en àrab i en Anglès.

Anglès: <http://iraqiomenswill.blogspot.com/search/label/womenstatus>

Iraqi Al-Amal Association

És una organització apolítica, no sectària i sense fins de lucre. Una associació de voluntaris participen activament en projectes per al benefici i benestar de la població iraquiana sense importar la raça, el gènere i l'afiliació política o religiosa.

Anglès: www.iraqi-alamal.org/english/index.htm

The NGO Coordination Committee in Iraq (NCCI)

NCCI és una xarxa de prop de 80 ONG internacionals i 200 organitzacions no governamentals iraquianes. Les organitzacions no governamentals estan entre els pocs actors humanitaris xarxes fiables capaces d'oferir ajuda en el camp diàriament als iraquians més vulnerables.

Anglès: www.ncciraq.org

Defense of Iraqi Women's Rights (DIWR)

DIWR té per objecte investigar la situació de la dona iraquiana, amb un enfocament en el Kurdistan de l'Iraq, on l'absència de supremacia de la llei va donar lloc a les antigues pràctiques tribals contra la dona encoratjats per recents influències islàmiques.

Anglès: www.geocities.com/diwr_canada/english.htm

Iraqi Women's Rights Coalition (IWRC)

L'organització és una xarxa de diverses dones activistes i organitzacions de drets amb la finalitat d'influir en la formulació de polítiques del nou govern a l'Iraq. El seu objectiu és garantir que la igualtat de drets de les dones. El IWRC proposa la separació completa de govern i de la religió a l'Iraq, per establir l'única oportunitat possible de govern secular, que inclou a tots els iraquians, independentment del seu sexe, religió, origen ètnic, i l'opinió política.

Anglès: <http://www.equalityiniraq.com/iwrc.htm>

ASUDA Organization for Combating Violence Against Women

Asuda es dedica a combatre la violència contra la dona mitjançant un enfocament institucional i sistemàtic amb la finalitat de millorar la condició de la dona i enfortir la societat civil a través de la participació de la dona.

Anglès: www.asuda.org

Kurdish Women's Rights Watch

Una organització dedicada a donar suport i promoure els drets de la dona en la comunitat kurda, ja sigui en el Kurdistan o en la diàspora. KWRW també incorpora KWAHK (Dones Kurdes: Acció contra Assassinats per honor). Som una xarxa basada en el Regne Unit, amb membres i simpatitzants en molts països diferents.

Anglès: www.kwrw.org

General Arab Women Federation (GAWF)

L'organització treballa perquè el món conegui les condicions de la dona àrab i el seu paper en la construcció de la societat i promou la integració de la dona en la societat perquè puguin participar en el desenvolupament econòmic i social.

Hay Al - Maghreb Mahaela 304 Zuqaq 5/33

Ph # : (964) 422 71 17

Fax #: (964) 421 30 14; 964 425 2372

E-mail: gfiwmail@uruklink.net

Women for Women International

Women for Women International mobilitza a les dones per canviar les seves vides a través d'un enfocament integral que abordi les necessitats específiques de les dones en els conflictes i situacions posteriors a conflictes.

Anglès: <http://www.womenforwomen.org/global-initiatives-helping-women/help-women-iraq.php>

Amnesty International (AI)

Amnistia Internacional dedica un projecte per a L'Iraq.

Anglès: www.amnesty.org

United Nations Populations Fund (UNFPA) Aid to Iraqi Women

El UNFPA, el Fons de Població de les Nacions Unides, és un organisme internacional de desenvolupament que promou el dret de cada dona, home i nen a gaudir d'una vida saludable i d'igualtat d'oportunitats. UNFPA dona suport als països a utilitzar dades de població per a les polítiques i programes per a reduir la pobresa i assegurar que tot

embaràs sigui desitjat, cada part sigui segur, cada jove estigui lliure del VIH / SIDA i cada nena i cada dona sigui tractada amb dignitat i respecte.

Anglès: www.unfpa.org

United Nations (UN) News Centre, News Focus: Iraq

Anglès: www.un.org/.../news/infocusRel.asp?infocusID...iraq.

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI)

La Missió d'Assistència de les Nacions Unides per a l'Iraq (UNAMI) es va iniciar amb les Nacions Unides de la Resolució 1500, adoptada el 14 d'agost de 2003. Mandat de la UNAMI es va renovar amb la resolució 1770. Aquest lloc web ofereix una gran quantitat d'informació sobre l'Iraq i les activitats de la UNAMI en aquest país.

Anglès: www.uniraq.org

Department of Peacekeeping Iraq-Kuwait

United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission UNIKOM

La UNIKOM va ser establerta a l'abril de 1991, després de la retirada forçosa de les forces iraquianes de Kuwait. La seva tasca és vigilar la zona desmilitaritzada al llarg de la frontera entre l'Iraq i Kuwait, dissuadir violacions frontereres i informar sobre qualsevol acció hostil.

Anglès: www.un.org/Depts/DPKO/Missions/unikom/unikom_body.htm

United Nations Development Programme (UNDP) - Iraq

Anglès: www.iq.undp.org/undp-office.htm

Contactes Governmentals:

General Federation of Iraqi Women

Executive Bureau

Wazzra-Abitalib SGR Street

Baghdad, Iraq

Ph #: (9641) 422 5006

Fax #: (9641) 212 548 or 213013

New York Permanent Mission . Permanent Representative of Iraq to the United Nations

14 East 79th Street, New York, N.Y. 10021

Ph#: (212) 737-4433

Fax#: (212) 772-1794

E-mail: iraq@un.int

Bibliografía

- AMNESTY INTERNATIONAL. Report 2009- Iraq.
<http://report2009.amnesty.org/en/regions/middle-east-north-africa/iraq>.

- AMNESTY INTERNATIONAL. Atrapadas por la violencia: Las mujeres en Irak.
<http://www.amnesty.org/es/news-and-updates/feature-stories/atrapadas-violencia-mujeres-irak-20090420>

- CABALLERO, Maria. "Leaders Say Vote Decides Equality for Iraqi Women," *Women's Enews*, January 30, 2005.
<http://www.womensenews.org/article.cfm/dyn/aid/2166/context/cover>

- COLP RUBIN, Judith. Women in the New Iraq. *Global Politician*, September, 2008.
<http://globalpolitician.com/25202-iraq>

- CONSTABLE, Pamela. "Women in Iraq Decry Decision to Curb Rights," *Washington Post*, January 16, 2004, p. A12. <http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn?pagename=article&node=&contentId=A21321-2004Jan15¬Found=true>

- D'ATRI, Andrea. Irak: Organización por la Libertad de las Mujeres en Irak, Entrevista a Houzan Mahmoud (*Representante en Europa de la Organización por la Libertad de las Mujeres de Irak*). <http://es.madre.org/index.php?s=2&b=6&p=37>.

- D. ZUHUR, Sherifa. Iraq, women's empowerment, and public policy. December, 2006.
<http://www.peacewomen.org/resources/Iraq/IraqWomenPolicyDEC06.pdf>

- D. PINA, Aaron. Women in Iraq: Background and Issues for U.S. Policy.
<https://www.policyarchive.org/handle/10207/2058>

- DEFENSELINK. Women in the New Iraq. Enero, 2004.
<http://www.defenselink.mil/speeches/2004/sp20040201-depsecdef0844.html>.

- HUMAN RIGHTS WATCH. World Report 2009. Chapter Iraq.
<http://www.hrw.org/en/node/79254>

- HUMAN RIGHTS WATCH. Background on Women's Status in Iraq Prior to the Fall of the Saddam Hussein Government. November, 2003.

<http://www.hrw.org/legacy/backgrounder/wrd/iraq-women.htm>

- NOTICIAS MADRE. Crímenes de Honor. Marzo, 2007.

<http://es.madre.org/index.php?s=4&news=153>

- NOTICIAS MADRE. [Iraq: An Underground Railroad for Iraqi Women.](#)

<http://www.madre.org/index.php?s=2&b=20&p=57>

- NOTICIAS MADRE. Irak: Organización por la Libertad de las Mujeres en Irak.

<http://es.madre.org/index.php?s=2&b=6&p=37>

- OXFAM.ORG. Las mujeres en Irak continúan sin tener acceso a los servicios sociales básicos. <http://www.oxfam.org/es/pressroom/pressrelease/2009-03-08/mujeres-irak>

- P. LASKY, Marjorie, BENJAMIN, Medea and BUFFA, Andrea. Code Pink: Women for Peace and Global Exchange. April 20, 2006.

<http://s3.amazonaws.com/codepink4peace.org/downloads/IraqiWomenReport.pdf>

- PEACEWOMAN.ORG. [Gender-based Violence in Iraq : The effects of violence - real and perceived - on the lives of women, girls, men and boys in Iraq.](#) IAU Report, 2008.

<http://www.peacewomen.org/resources/Iraq/ReportSGBVinIraq.pdf>

- PEACEWOMAN.ORG/AMNESTY INTERNATIONAL. Decades of suffering, Now women deserve better. February, 2005.

<http://www.peacewomen.org/resources/Iraq/suffering.html>

-KURDISH WOMENS ACTION AGAINST HONOUR KILLINGS (KWAHK).

www.kwahk.org/about.asp

-WOMEN FOR WOMEN INTERNACIONAL. Stronger Women, Stronger Nations: 2008 Iraq Report, p.14. <http://www.womenforwomen.org/documents/IraqReport.03.03.08.pdf>

- WOMEN WITHOUT BORDERS. The New Iraq - With or Without Women? Se